

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən cari ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə dövlətimizin başçısı giriş nitqində hesabat dövründə ölkəmizin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini, bunu indiyədək qazanılan müsbət nəticələrin davamı kimi qiymətləndirdiyini bildirib. Ölkə rəhbəri çıxışında müharibədən ötən bir ilin əlamətdar olduğunu, düşməndən təmizlənən torpaqlarda bərpa işlərinin uğurla həyata keçirildiyini, Vətən səvaşi nəticəsində bölgədə yaranan yeni reallıqların beynəlxalq müstəvidə də qəbul edildiyini, nüfuzlu xarici təşkilatlarla təmasların, fəal əməkdaşlığın dinamik xarakter aldığını diqqətə çatdırıb. Dövlətimizin başçısı, eyni zamanda, bu yaxınlarda BMT xətti ilə Şuşa şəhərində Azərbaycanın BMT-yə üzvlüyünün 30 illiyinə həsr edilmiş beynəlxalq tədbirin reallaşdırıldığını, bu ali qurumun ölkəmizin ərazi bütövlüyünü tam tanıyan təşkilat olaraq istəgalla üzleşdiyimiz dövrdə onun Təhlükəsizlik Şurasının ədalətli qərarlar qəbul etdiyini, lakin həmin qərarların 30 ilə yaxın bir müddətdə kağız üzərində qaldığını da bildirib: “Ancaq Qarabağ münəqişəsinin həlli, Azərbaycan tərəfindən birtərəfli həlli, eyni zamanda, BMT-nin üzərindən bu yükü götürmüş oldu. Şuşa şəhərində bu tədbirin, bir daha demək istəyirəm ki, xüsusi əhəmiyyəti var idi və təsadüfi deyil ki, Ermənistanda bu, növbəti panikaya, isterikaya səbəb olmuşdur”.

Dövlətimizin başçısı çıxışında torpaqlarımızın işğalı və müharibə dövründə, habelə sonrakı mərhələdə digər aparıcı beynəlxalq təşkilatların – BMT-dən sonra ən böyük beynəlxalq təsisat olan Qoşulmama Hərəkatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının ölkəmizə qarşı ədalətli mövqə nümayiş etdirdiklərini, həmçinin Minsk Qrupuna mandat verən ATƏT-in də İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra bölgədə yaranan yeni reallıqları tam qəbul etdiyini vurğulayıb: “Bu yaxınlarda ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri ilə mənim görüşüm olub və görüş bir daha onu göstərdi ki, ATƏT də yeni reallıqları qəbul edir və bu da çox əlamətdar hadisədir. ATƏT-in Minsk qrupuna gəldikdə, müharibədən dərhal sonra Minsk qrupunun həmsədrləri Bakıya gəlmişdilər. Bu, onların Azərbaycana müharibədən sonra birinci və sonuncu səfəri idi və o görüşlə bağlı mətbuatda kifayət qədər məlumat var”.

yon ABŞ dollarından çox bir səviyyədə aşağı salınıb. Bu da xarici borcun idarə edilməsi strategiyasının icrası nəticəsində gerçəkləşib. Respublikada xarici ticarətin balansı da çox müsbətdir. Hazırda bu sahədə müsbət saldo 5 milyard dollardan çoxdur, ixrac idxalı üstələyir. Bunun makroiqtisadi sabitliyə, eyni zamanda, valyuta ehtiyatlarımızın artmasına da müsbət təsiri var. Yeri gəlmişkən, cari ilin birinci rübündə valyuta ehtiyatlarımız artıb. Daxilolmalar üzrə proqnoz göstəriciləri Dövlət Vergi Xidməti üzrə 539 milyon manat və yaxud 23,8 faiz, Dövlət Gömrük Komitəsi xətti ilə 236 milyon manat və yaxud 23,7 faiz üstələməklə icra edilib. Vergi Xidməti üzrə proqnozların 90 faizə yaxın hissəsi qeyri-neft sektoru üzrə gəlirlərin artması ilə gerçəkləşib. Ümumiyyətlə, qeyri-neft sektorundan gəlirlər birinci rübə 80 faizdən, vergi üzrə ümumi daxilolmaların isə 80 faizdən yuxarı hissəsini təşkil edib. Belə

tədbirləri ilə əhatələnib. Onların yarısı özünüməşğulluq proqramlarına cəlb edilərək, kiçik ailə təsərrüfatının qurulması imkanından yararlanıb. İşdəüzlətmə proqramı da uğurla yerinə yetirilib. Məşğulluq marafonu çərçivəsində, xüsusilə sahibkarlarımızın bu proqrama fəal qoşulması nəticəsində yaradılan vakansiyalara iki mindən artıq şəhid ailəsi üzvü və müharibə əlili cəlb edilib. Bu proqramın ən önəmli istiqamətlərindən biri ölkə rəhbərinin vurğuladığı kimi, mənzil təminatı məsələləri olub. Ötən il üç minədək mənzil məhz şəhid ailələri və müharibə əlillərinə verilib. Cari ilin birinci rübündə isə 200 mənzil bu kateqoriyadan olan insanlara təqdim edilib. İlin sonunadək şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə 1500 mənzilin verilməsi nəzərdə tutulub. Ümumiyyətlə, son üç il ərzində ölkə Prezidentinin müvafiq fərman və sərəncamları ilə bu kateqoriyadan

Azərbaycan bu gün əldə etdiyi uğurlarla dünyada güclü ölkə olduğunu bir daha təsdiqləyir

Yeri gəlmişkən, dövlətimizin başçısı nitqində xatırladığı kimi, ölkəmizin mövqeyi hər zaman birmənalı olub. Azərbaycan tərəfi müzakirələr zamanı nəyi deyibse, rəsmi açıqlamalarda da eyni tezisləri, eyni fikirləri səsləndirib. Qarabağ münəqişəsinin də Azərbaycan özü aradan qaldırıb. Minsk Qrupu İkinci Qarabağ müharibəsinə qədər 28 il fəaliyyət göstərərək, bu dövr ərzində Azərbaycan və Ermənistanı çoxsaylı səfər edib. Lakin heç bir nəticə alınmayıb. Problem hərbi-siyasi yollarla həllini tapıb. Ona görə də Minsk Qrupuna münəqişənin həlli üçün verilmiş mandat faktiki olaraq de-yure qüvvədə olsa da, artıq de-fakto etibarsız hal alıb.

İqtisadi uğurlar dinamik inkişafdan xəbər verir

Azərbaycan Prezidenti müşavirədə bildirib ki, respublikada postmünəqişə dövründə iqtisadiyyatla, həmçinin ərazilərin bərpası ilə bağlı mühüm addımlar atılıb və yüksək nəticələr əldə edilib. Postmünəqişə dövrü ilə bağlı bu müddət üçün nəzərdə tutulan bütün planlar yerinə yetirilib. Böyük investisiya layihələrinin reallaşdırılmasına başlanılıb. Təkcə cari ilin üç ayında iki mühüm investisiya layihəsinə start verilib, bərpaolunan enerji üzrə iki elektrik stansiyasının təməli qoyulub.

Hazırda 470 meqavat gücündə olan həmin stansiyalar xarici investorlar tərəfindən inşa edilir və gələn il istismara veriləcəyi nəzərdə tutulur. Bu isə böyük həcmdə təbii qazı qənaət olunmasını, ixrac imkanlarının genişləndirilməsini şərtləndirir.

Azərbaycanın iqtisadi göstəriciləri də birinci rübə uğurlu olub. Ümumi daxili məhsul 6,8 faiz artıb. Qeyri-neft iqtisadiyyatı 10 faizdən çox yüksəlib. Sənaye istehsalı sahəsində artım təxminən 4 faiz, qeyri-neft sənaye istehsalında isə 18 faizdən çox olub. Bu rəqəmlər iqtisadiyyatın şəxələndirilməsi, neft-qaz sektorundan asılılığın azaldılması ilə reallaşıb.

Ölkədə xarici ticarət dövriyyəsi 60 faizdən çox artıb. Aparılan islahatlar nəticəsində ixrac təxminən iki dəfə, qeyri-neft ixracı isə 45 faiz yüksəlib. Hesabat dövründə xarici dövlət borcu da azalıb. Belə ki, keçən ilin aprel ayında xarici dövlət borcumuz ümumi daxili məhsulun 18 faizindən 12,5 faizə düşüb. Yəni, bir il ərzində xarici borc təqribən 600 mil-

lərdən 400 milyard manat azalıb. Bu da xarici borcun idarə edilməsi strategiyasının icrası nəticəsində gerçəkləşib. Respublikada xarici ticarətin balansı da çox müsbətdir. Hazırda bu sahədə müsbət saldo 5 milyard dollardan çoxdur, ixrac idxalı üstələyir. Bunun makroiqtisadi sabitliyə, eyni zamanda, valyuta ehtiyatlarımızın artmasına da müsbət təsiri var. Yeri gəlmişkən, cari ilin birinci rübündə valyuta ehtiyatlarımız artıb. Daxilolmalar üzrə proqnoz göstəriciləri Dövlət Vergi Xidməti üzrə 539 milyon manat və yaxud 23,8 faiz, Dövlət Gömrük Komitəsi xətti ilə 236 milyon manat və yaxud 23,7 faiz üstələməklə icra edilib. Vergi Xidməti üzrə proqnozların 90 faizə yaxın hissəsi qeyri-neft sektoru üzrə gəlirlərin artması ilə gerçəkləşib. Ümumiyyətlə, qeyri-neft sektorundan gəlirlər birinci rübə 80 faizdən, vergi üzrə ümumi daxilolmaların isə 80 faizdən yuxarı hissəsini təşkil edib. Belə

İnsan amili prioritet istiqamətdir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sosial siyasətinin mərkəzində vətəndaş rifahının təminatı prinsipi dayanır və bu amil ölkəmizdə dayanıqlı iqtisadi inkişafın nəticələrinin, əldə olunan iqtisadi dividendlərin, ilk növbədə, əhalinin güzəranının yüksəldilməsinə yönəldilməsi, sosial müdafiə sisteminin gücləndirilməsi istiqamətində ardıcıl olaraq mühüm addımların atılmasında real ifadəsini tapır. Məhz bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan hazırda güclü iqtisadiyyata, güclü orduya, dünya birliyində güclü mövqeyə sahib olmaqla yanaşı, güclü sosial siyasətə malik bir ölkə kimi tanınır. Dövlətimizin başçısı xüsusilə son illərdə ardıcıl, geniş miqyas alan sosial islahatların növbəti mərhələsinə başlanmasını şərtləndirən yeni sərəncamları da bu fikrin bariz ifadəsidir.

Müşavirədə bütün bunlar barədə ətraflı danışılaraq, Azərbaycan Ordusunun parlaq qələbəsi nəticəsində ərazilərimizin işğaldan azad olunmasından sonra həyata keçirilən siyasətin əsas istiqamətlərindən biri də şəhidlərimizin ailə üzvlərinə, öz sağlamlığını itirən müharibə əlillərimizə, eyni zamanda, müharibə iştirakçılarına dövlət dəstəyinin genişləndirilməsi olduğu vurğulanıb. Bu istiqamətdə ölkə rəhbərinin tapşırıqlarına uyğun olaraq bir neçə sahə üzrə tədbirlər həyata keçirilib. İlk növbədə, sosial ödənişlərin təminatı üzrə 93 min unikal şəxsə 103 min sosial ödəniş təyin olunub. Dövlətimizin başçısının müvafiq fərman və sərəncamlar əsasında şəhid ailəsi üzvləri, müharibə əlilləri, həmçinin müharibə veteranlarını əhatə edən həssas kateqoriyadan olan insanlara ödənilən Prezident təqaüdünün məbləği, eyni zamanda, əlilliyə görə verilən sosial müavinətlər 60 faizədək artırılıb.

Məşğulluq sahəsinə dəstək tədbirlərinin reallaşdırılması da diqqət mərkəzində saxlanılıb. Bu çərçivədə 11 min şəhid ailəsi üzvü və müharibə əlili məşğulluq

olan insanlara 6300 mənzil ayrılıb. Yeri gəlmişkən, müstəqillik dövründə bu rəqəm 12 min 500 mənzil təşkil edib. Bunun 6300-ü məhz son üç ilin genişləndirilmiş proqramının payına düşüb. Cari ilin sonunadək əlavə 1300 mənzilin də ayrılacağı nəzərdə tutulub.

Müşavirədə sosial dəstək tədbirləri sırasında reabilitasiya məsələlərinin də daim diqqətdə saxlanıldığı bildirilib. Bu çərçivədə müharibədə yaralanmış 8 min əsgərimizə 23 min reabilitasiya xidməti göstərildiyi, əzalarını itirən 190 qazimizin bugünədək dördüncü nəsil 200 elektron protezle təchiz edildiyi, əlavə olaraq, döyüşdə yaralanan 3 minədək əsgərimizə 16 min reabilitasiya vasitəsi təqdim olunduğu xatırladılıb.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun “yaraları” sağalır

Azərbaycan Prezidenti nitqində Vətən müharibəsindən sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə həyata keçirilən genişhəcmli bərpa-quruculuq layihələrinin uğurla gerçəkləşdirilməsi haqqında da ətraflı məlumat verərək deyib: “Orada hələ ki, heç kim yaşamır. Ona görə biz orada görülməli işləri mərkəzləşdirilmiş qaydada etməliyəyik və edirik. Keçən il genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işlərinə start verildi, böyük infrastruktur layihələri icra edildi. Mən bu gün onların hamısını sadalasanm, yəne də çox vaxt gedəcək.

Bu ilin sonuna qədər və növbəti bir-iki il ərzində görülməli işlərlə bağlı öz tapşırıqlarımı bir daha vermək istəyirəm. Birincisi, şəhərlərin bəş planları ilə bağlıdır. Bizim hazırda Ağdam və Füzuli şəhərlərinin Baş planları təsdiqlənib və Baş planlar əsasında işlərə start verilib. Artıq mən işlərin gedişatı ilə tanış olmuşam. Digər şəhərlərin Baş planlarının təsdiqlənməsi bu yaxınlarda öz həllini tapmalıdır. Şuşa, Cəbrayıl, Kəlbəcər, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərinin, Hadrut və Suqovuşan qəsəbələrini Baş planları hazırlanmalıdır, bu il təsdiq edilməlidir və ondan sonra bizim Qarabağ və Şərqi Zəngəzura aid olan investisiya proqramında əlavələr edilməlidir...”

Dövlətimizin başçısı çıxışında daha sonra düşməndən təmizlənən ərazilərin bərpasına birinci rübə 300 milyon manatdan bir qədər çox vəsait

xərcləndiyini, minalardan təmizlənmə prosesini sürətləndirmək üçün isə bu ilin dövlət büdcəsində 100 milyon manata yaxın vəsaitin nəzərdə tutulduğunu bildirib. İnfrastrukturun bərpasının da geniş əhatəyə malik olduğuna diqqət yönəldən ölkə rəhbəri işğaldan azad edilən torpaqlarda bu il elektrik təchizatı ilə bağlı işlərin davam etdiriləcəyini vurğulayaraq, keçən il 20 meqavat gücündə 4 su elektrik stansiyasının istifadəyə verildiyini, bunlardan ikisinin Suqovuşanda, birinin Laçının Gülübird kəndində, digərinin isə Kəlbəcər rayonunda Lev çayı üzərində inşa olunduğunu xatırladı.

Qeyd edək ki, mənfur düşmən Qarabağ və ətraf rayonlarımızı tərk edərkən 30-dan çox elektrik stansiyasını dağıdıb, yaxud yandırıb. Keçən il bu stansiyaların bərpasına başlanılıb. İlin sonunadək gücü 27 meqavata bərabər beş stansiyanın “Azərenerji” tərəfindən bərpa ediləcəyi nəzərdə tutulub. Dövlətimizin başçısı bu istiqamətdə reallaşdırılan layihələrdən danışarkən deyib: “Ancaq qalan stansiyaların bərpası və ondan sonra işlənməsi sahibkarlar tərəfindən olsa, daha yaxşı olar. Çünki əlbəttə, dövlət də bu işi öz üzərinə götürə bilər, ancaq dövlətin digər başqa xərcləri çoxdur – bu, birincisi. İkincisi, bu, sahibkarlar üçün də əlverişli investisiya ola bilər. Nəzərə alsaq ki, azad edilmiş bütün bölgələr bu gün Azərbaycanın digər bölgələri ilə elektrik xətləri ilə birləşdirilib, ona görə orada istehsal olunacaq enerji ümumi sistmə daxil ediləcək. Mən hesab edirəm ki, sahibkarlar üçün bu, çox cəlbədiç ola bilər...”

Müşavirədə avtomobil və dəmir yolu körpülərinin inşası barədə də ətraflı danışılıb. Uzunluğa 100 kilometrə çatacaq Horadiz-Ağbend dəmir xəttinin 60 kilometr artıq hazır olduğu, dörd və altı zolaqlı avtomobil yolunun da çəkildiyi qeyd edilib. Bərdə-Ağdam dəmir yolunun inşasının gələn il istifadəyə verəcəyinin nəzərdə tutulduğu, bununla paralel Ağdam və Füzulidə dəmir yolları və vağzallarının da inşa edilməsinin zərurliyi vurğulanıb.

Bu ilin sonunadək Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanı da işə salınacaq. Bu, azad edilən torpaqlarda Füzulidən sonra ikinci beynəlxalq hava limanı olacaq. Laçın Beynəlxalq Hava Limanının inşası isə orada işlərin həcmimin çox böyük olması səbəbindən 2024-cü ildə reallaşdırılacaq.

Müşavirədə bu il Naftalardan Talış kəndinə qədər yolların tam istismara veriləcəyi, bu magistral Naftalanı Suqovuşanla birləşdirəcəyi, nəticədə Suqovuşanın turizm imkanlarını daha da genişləndirəcəyi də qeyd edilib. Digər nəqliyyat infrastrukturalarının da bu il ərzində istismara hazırlanmasının diqqətdə saxlanıldığı, həmçinin tarixdə heç vaxt gediş-gəliş olmayan ərazilərdə təkcə keçən il 700 kilometrə yaxın yol çəkildiyi xatırladılıb. Belə ki, Laçın şəhərindən yan keçən yeni alternativ yolun, Füzuli-Hadrut magistralının, Qubadlı-Eyvazlı kəndi yolunun istifadəyə verilməsi bu ilə planlaşdırılıb. Kəlbəcər və Laçın rayonlarında hərbi əhəmiyyətli yolların çəkilişinin davam etdiriləcəyi nəzərdə tutulub.

Hazırda avtomobil yolları arasında Bərdə-Ağdam magistralında işlər çox sürətlə gedir, Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu və təxminən, 4 kilometrlik tunel inşa edilir. Xudaferindən Qubadlıya, oradan isə Laçına gedən magistral yol, həmçinin Cəbrayıl-Hadrut yolu inşa olunur, 4 cərgəli Füzuli-Şuşa, Horadiz-Ağbend, Ağdam-Füzuli yolları çəkilir.

Toğana-Kəlbəcər avtomobil yolu və 12 kilometrlik tunelin tikintisi başa çatdırılandan sonra daha Murov aşırımından keçməyə ehtiyac qalmayacaq. Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu istifadəyə veriləndən sonra isə İstisu sanatoriyasının bərpası sürətlənəcək.

Yeri gəlmişkən, bu məqamda bir vaxtlar adı dillər əzbəri olan müalicə ocağı haqqında dövlətimizin başçısının müşavirədə diqqətə çatdırdığı sözləri xatırlatmaq istərdik: “İstisu sanatoriyası sovet vaxtında çox məşhur idi. Həm Azərbaycan sakinləri, həm sovet ittifaqının müxtəlif yerlərindən oraya gələnlər çox idi. Amma biz Mehriban xanımla İstisuda olanda dəhşətli mənzərəni gördük. Sanatoriya, su mənbələri tamamilə dağıdılıb. Mən demişəm bu vəhşi qəbilə hər yerə burnunu soxub, o cümlədən oraya. Keçmiş sanatoriya adından ancaq bezi qalıqlar qalıb. Ona görə mən qərara gəldim ki, orada yəni, müasir otel inşa edilsin. İndi təqribən 150-160 yerlik otelin layihəsi hazırlanır. Biz müalicəvi içməli suyun istehsalına da başlamalıyıq. Bu göstəriş də verildi. İndi ilkin təmaslar olub və hesab edirəm ki, bu il hər iki vacib və böyük rəmzi mənə daşıyan layihələrin təməli qoyula bilər...”

Şuşa– “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı”

Prezident İlham Əliyev tərəfindən işğaldan sonra Şuşa şəhərinin tarixi görkəminin bərpası, əvvəlki şöhrətinin özünə qaytarılması və ənənəvi dolğun mədəni həyatına qovuşması, eləcə də Azərbaycanın çoxəsrlik zəngin mədəniyyətinin, memarlıq və şəhərsalma sənətinin parlaq incisi kimi beynəlxalq aləmdə təbliği məqsədilə bu yaşayış sahəsinin respublikamızın mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi ilə bağlı müvafiq sərəncam imzalanıb. ICESCO rəhbərinin cari ilin əvvəlində ölkəmizə səfəri zamanı isə Şuşanın “İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı” elan olunması ilə bağlı təşəbbüs irəli sürülüb. TÜRKSOY-un Daimi Şurası isə Türkiyənin Bursa şəhərində keçirilən iclasında Şuşanı 2023-cü il üçün “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” elan edib.

Qarabağın incisinin bərpası işğaldan azad edildikdən sonra daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Şəhərdə bərpa-quruculuq layihələri sürətlə gerçəkləşir. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Şuşaya səfərləri də Azərbaycanın bu mədəniyyət paytaxtında bərpa, tikinti-quruculuq işlərinin geniş miqyas almasına öz müsbət təsirinə göstərir. Müşavirədə qeyd edildiyi kimi, qısa müddət ərzində Şuşada içməli su layihəsinin bu il reallaşdırılması, məscidlərin əsaslı şəkildə bərpasının həyata keçirilməsi, yeni bir məscidin inşasına yaxın aylarda başlanılması, nəzərdə tutulması, tarixi abidələrə yeni həyat verilməsi, 960 şagirdlik məktəbin, 90 çarpayılıq xəstəxananın tikintisi, yeni yaşayış məhəlləsinin təməlinin qoyulması, evlərin inşasına start verilməsi, yeni beşlidə otelin ucaldılması üçün yer seçilməsi, “Xarıbülbül” festivalının yenidən keçirilməsi, bir sözlə, bu tarixi şəhərimizin yenidən tikilib-qurulması, abadlaşdırılması, dünyanın ən möhtəşəm şəhərlərindən birinə çevrilməsi yolunda atılan addımların bariz ifadəsi, “Əziz Şuşa, biz səni dirgəldəcəyik!” sözlərinin gerçəkləşməsidir. Ən başlıcası isə ölkə rəhbərinin bütün məsələlərdə olduğu kimi, Şuşanın yenidən qurulub-tikilməsi ilə bağlı qətiyyətinin, prinsipiallığının, verdiyi vədə hər zaman sadıq olmasının parlaq göstəricisidir.

Vaqif BAYRAMOV,

“Xalq qəzeti”